

ДО: ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Становище относно проекта за Наредба по чл. 209б от Закона за съдебната власт за показателите, методите за атестиране и механизма за оценяване на прокурорите, следователите, административните ръководители и техните заместници

ЗА НАС: Асоциация "Форум" е българска неправителствена организация, учредена от членовете на екипите на големите проекти за България на Американската агенция за международно развитие (USAID) като Инициатива за укрепване на съдебната система (JSI), Инициатива отворено управление (OGI) и Анти-корупционна инициатива Коалиция 2000.

Асоциацията стартира своята работа в края на 2007г. след изтеглянето на USAID от страната, с цел продължаване на добрите практики и прилагане на натрупания до момента опит в сферата на налагането принципа на върховенството на закона (съдебна и законодателна реформа) и доброто управление.

От месец декември 2012г. асоциацията е членове на Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет на Република България. Към днешна дата има реализирани самостоятелно над 25 проекта в приоритетните области, финансирани на големите международни донори.

Уважаеми господа,

Бихме искали да предложим на Вашето внимание изготвеното от нас становище по опоменеата наредба. То е изготвено и с участието на екип от действащи магистрати от различни нива, които не членуват към момента в професионалните съюзи на съдиите и Асоциацията на прокурорите в България, както и в други неправителствени организации и граждански правни инициативи, имащи отношение към съдебната система.

Чл.13 т.4 Брой необжалвани прокурорски актове

Този брой зависи единствено и само от случайността и не следва да се отчита като показател за оценка. Възможно е и най-обоснованият и правилен акт да бъде обжалван пред всички възможни по-горни инстанции и да бъде потвърден, тъй като не са малко тъжителите, които подават изначално неоснователни сигнали и след това

обжалват постановените по тях актове без да излагат каквито и да било смислени възражения или правни съображения.

Също така е възможно и един неправилен и необоснован акт да не бъде обжалван по различни причини: липса на правна грамотност у тъжителя, липса на средства да си ангажира адвокатска помощ, ненамирането на смисъл да се обжалва каквото и където да било поради тоталната липса на доверие в правосъдната система или поради предишен опит в този смисъл, от които тъжителят си е направил извод, че по принцип по-горните инстанции потвърждават актовете на по-долните. Т.е. броят на необжалваните актове не може да бъде критерии, защото зависи не от обосноваването и правилността на акта, а от късмета да попаднеш на един или друг вид тъжител, такъв обжалващ на всяка цена всичко или такъв, който се е дезинтересирал или смята обжалването за безсмислено.

Чл.14 т.1 За следователите да се добави към т.1 и способността им сами да планират конкретните следствени действия и да събират по своя инициатива доказателства, а не да чакат само да получат указания от наблюдаващия прокурор, тъй като в 95% от досъдебните производства, независимо от това дали се разследват от следовател или от полиция, разследващият орган чака единствено и само да получи указания от прокурора, които да изпълни в много случаи напълно формално, след което да стовари делото на бюрото на прокурора и да чака да получи нови указания вместо сам да прецени, какви други допълнителни следствени действия би могъл да извърши. По този начин разследващите се превръщат в скъпоплатени машинописки, а прокурорът де факто върши и цялата работа на разследващия орган.

Чл.27 т.1 и т.2

За да се оцени правилно способността на прокурора да организира своевременното и качествено провеждане на разследването трябва да се вземе предвид и каква е кадровата обезпеченост на разследващите органи в съответния район - колко следователи и колко разследващи полици разследват колко на брой дела, тъй като ако даден разследващ орган е изключително натоварен със сложни и обемни дела той практически няма възможност да разследва всички с едни и същи темпове и дължащото се на неговата натовареност забавяне се отчита като негативен показател за прокурора. За последния не съществува друга алтернатива освен да се ангажира сам да разследва конкретното дело, но и това не е възможно да се извършва по всички забавени от разследващите дела. За оценка на тези способности на прокурора трябва да се вземат предвид като брой постановленията, с които той е давал писмени указания по разследването на разследващите органи спрямо общия брой на делата, които е наблюдавал, защото само така може да се прецени каква е била активността му в тази насока.

Чл.28

Предлагаме изрично да се запише, че подаването на възражение срещу указание на по-горен прокурор или искането да се провери служебно това указание от следващия по степен прокурор не може да се отчита като негативен показател за дейността на атестираните, доколкото законът разрешава това.

Чл.30 т.1

Предлагаме да се взема предвид и съотношението между внесени обвинителни актове и споразумения, тъй като не са редки случаите, в които се прави компромис с правната квалификация на престъплението-квалифицира се по възможно по-лек текст от НК или с размера на наказанието-договаря се най-лекото такова,с единствената цел обвиняемият да се склони да сключи споразумение на всяка цена,при което прокурорът си спестява писането на обвинителен акт,защитата му съда,както и се избягва възможността за обжалване.От своя страна за съдията също е много по-лесно за 5 минути да одобри едно споразумение,вместо да провежда процес. Доколкото в малките съдебни райони обикновено съществуват твърде близки отношения или обратно лични конфликти между съдиите и прокурор,в едни случаи при приятелски отношения се одобряват абсолютно безкритично всички внесени споразумения,а в други-при конфликт се отказва одобряване и съответно делото се връща на прокурора.Ако при това съотношение се установи,че споразуменията значително превишават внесените в съда обвинителни актове,да се проверят самите сключени споразумения,които макар и одобрени от съда,доколко съответстват на закона и на морала.В тази насока по чл.30 т.3 следва да се провери от атестационната комисия по отделно всяко едно дело,по което споразумението е върнато и неодобрено от съда,доколко това връщане изобщо е било основателно и дали в последствие друг съдебен състав не е наложил същото или по-леко наказание от договореното по неодобреното споразумение.В последния случай липсва каквото и да било основание подобно върнато дело да се отчита като негативен показател за работата на атестирания.Същото се отнася и до всички върнати от съда дела-всяко едно да се провери от комисията конкретно,за да се прецени,доколко основателно е било това връщане,което в много случаи е по чисто субективна на съда преценка,поради посочените вече причини. Т.4 на чл.30 да отпадне-броят на необжалваните актове по вече коментираните по-горе причини.в т.5 на чл.30 да се добавят и обжалваните и отменени,изменени или потвърдени постановления за отказ да се образува досъдебно производство,тъй като в 90% от случаите се обжалват именно тези актове. По т.6 на чл.30 всяко едно дело с влязла в сила оправдателна присъда да се провери лично от комисията,която да направи подробен анализ на събраните доказателства,на активността на атестирания в досъдебното и съдебното производство,на обосноваността на изготвения от него протест,на причините,поради които се е стигнало до оправдателната присъда-дали не става въпрос за промяна в показанията на ключов свидетел например,до игнориране от страна на съда на обвинителни доказателства или до тълкуване от съда на закона по начин,който противоречи на неговия смисъл,на съдебната практика и е мотивирано например от личността на подсъдимия-все обстоятелства,които нямат отношение към качествата на атестирания. Т.7 на чл.30 да отпадне,тъй като броят на осъдените лица не може да бъде показател за сложността или тежестта на делата-например възможно е по едно дело за хулиганство или за кражба да има четирима или петима подсъдими,докато по много по-тежко дело за престъпление по служба да има само един подсъдим.

За никой от показателите по чл.32 не могат да се съберат данни без да се проверява всяко едно разследвано от следователя дело и без да се проведе събеседване с всеки един от наблюдаващите прокурори,не е ясно,дали атестационната комисия

изобщо ще го прави това и по какъв начин ще се прави преценка за работата на атестираните по тези показатели.

Чл.41 т.2.1. в)

Предлагаме да отпадне. Приемането на този текст ще стимулира следователите да работят само по елементарни дела, които биха могли да приключат в двумесечен срок и ще пренебрегнат за сметка на това сложните и тежки дела.

Чл.42 ал.1 т.3

Предлагаме да се добави „и причините за това“

Чл.44 ал.1

Предлагаме да се добави, че делата, които ще се проверяват ще са произволно избрани, както и такива, посочени от самия атестиран. Когато при тази непосредствена проверка се констатират конкретни нарушения, допуснати от атестираните – например постановен отказ за образуване на досъдебно производство или прекратяване на наказателно производство, въпреки наличието на данни или доказателства за извършено престъпление, игнориране на обвинителни доказателства без излагане на каквито и да било мотиви за това, произнасяне след формално и повърхностно извършени проверка или разследване, задължително да се провежда лично събеседване с атестираните, при което той да е задължен да изложи пред комисията своите мотиви за взетото от него незаконосъобразно решение.

Чл.45 ал.2 т.15

Тъй като участието в подобни семинари, обучения и др. се взема предвид при атестирането трябва да се въведе нормативен ред, по който възможностите за участие в подобни обучения да се разпределят справедливо между всички прокурори и следователи от района, тъй като в прокуратурата не съществува възможност прокурор или следовател сам да се предложи за участие в подобни мероприятия, а кой да участва се решава само от административните ръководители, които обикновено изпращат едни и същи приближени до тях магистрати.